

Naturskyddsföreningen

Tyresö

PROGRAM

Vår & sommar

2017

Uddby Gård

Kallelse till
Årsmöte 20 mars

<http://tyreso.naturskyddsforeningen.se/>
<https://www.facebook.com/TyresoNaturskyddsforening>

Nu händer det roliga saker på Uddby gård!

I mars är det ett år sedan den nya bonden, David Neveling, tog över driften av gården och nu börjar olika delar av verksamheten komma på plats. Gården som ägs av Tyresö Kommun, arrenderas ut och kommunen ansvarar för byggnationerna.

Eftersom den tidigare logen var för dålig att reparera har den nu ersatts med ett mer ändamålsenligt hus. Detta **nya fina djurstall** (se bild på framsidan) som byggts under vintern, är nu färdigt så djuren har börjat flytta in. 15 fina Värmlandsfår kom till gården redan förra våren, och Baggen anlände i oktober.

NYTT! Natursnokarna

Nu startar vi en **ODLINGSKLUBB FÖR BARN** från 7 år, som vill vara med och odla egen mat som vi sedan lagar och äter tillsammans ute.

Vi kommer också att snoka på små spännande djur som bor i marken, bakom barken och som hjälper oss.

I januari flyttade också 7 st vackra Kindahöns med 3 tuppar in. Både får och höns har utegårdar i anslutning till huset och kan gå in och ut som de vill. Så småningom kommer det också att flytta in getter och grisar i de olika visningshagarna som också byggts vid huset.

10 rödkullakor kom i somras och 4 av dem är ute i beteshagen hela vintern eftersom de egentligen trivs bäst med det, medan de resten str i ladugården så vi ska kunna hälsa på dem. Gårdens första kalv föddes i januari, och den andra kalven kom i början av februari.

Uddby är en visningsgård dit vi alla är välkomna att hälsa på alla djuren. Alla dessa djur ska sedan beta och se till att ängs- och hagmarkerna i Alby hålls öppna. Ja, hästarna kommer förstås också att hjälpa till. Både de inackorderade ridhästarna men också ponnyhästarna som barn får rida på och de nya arbetshästarna som kommer till gården i vår.

Alla lantbruksdjur är svenska lantraser och gården är nu också KRAV-certifierad, vilket bl.a. betyder att djuren ska kunna ha ett naturligt beteende, vistas utomhus så mycket som möjligt, med fri tillgång till ekologiskt grovfoder producerat på gården, och att inga bekämpningsmedel används i växtodlingen.

På gården arbetar förutom David även Angelica som är hästskötare, Laura som sköter trädgårdarna, Gabriele i keramikateljén, och Ulf som är gårdskarlar. Café Rödkullan är öppet fred – sönd kl. 11-16 och serverar mustig soppa, frasiga våfflor och gott fikabröd.

Det kommer att hända mycket trevligt på gården vartefter så håll koll på hemsidan:

www.uddbygard.org.

Och missa inte **Lammvisningen söndag 23 april vid 3 tillfällen kl. 11, 13 och 15**, då du kan få klappa de söta nyfödda lammen och höra David berätta om fåren och gården!

Plats: Uddby gård. Vi träffas vid 3 tillfällen 7 maj, 11 juni och 27 augusti.

Söndagar kl. 13-16. Anmälan till Laura 070-946 01 54, laurafernandezramirez@yahoo.se Senast 1 maj. Begränsat antal: först till kvarn... Kostnad 100 kr för 3 ggr. Snokledare: Laura och Kerstin.

Falköga i Tyresö

Pilgrimsfalken, som har mycket skarp syn och ser längre än de flesta, var utrotningshotad men har räddats genom Naturskyddsföreningens arbete och är därför vår symbolfågel.

...noterar bekymrat att småfåglarnas och andra viktiga arters utrymmen drastiskt reduceras i Tyresös centrala delar.

...övar nu på sången ”Små grodorna, små grodorna är lustiga att se” inför anläggandet av de nya groddammarna i Alby.

...hoppas innerligt att alla blir ”fräscha på riktigt” och bara använder ekologiska hud-vårdsprodukter, så att mina ungar blir giftfria.

...gör en extra loop för att spåren i Alby får behålla sin fina karaktär i skogen.

...älskar att segla över Rundemars gård och ser som i en vision att gården blivit rustad och nu liknar en fåbod med getter, får och väffelstuga. Den har blivit ett populärt och härligt utflyktsmål för många längs Sörmlandsleden och, tack vare den nya bron över Nyforsviken, blivit entré till Nationalparken!

TRÄDENS HEMLIGA LIV

Visste du att det finns likheter mellan hur trädens och människors familjeliv och samhällen fungerar?

Det har Peter Wolleben, lagt märke till i sitt arbete som skogvaktare och forskare. I sin bok ”Trädens hemliga liv” berättar han om detta. Han berättar bl.a.

- att träd kommunicerar med varandra genom rötterna och skickar signaler i luften
- att äldre träd tar hand om svagare och mindre träd genom att skicka näringsämnen genom rötterna
- att de kan stå som ett skydd mot stormar och brännande sol, likt vårt socialbidrag och vår familjevård.

Författarens jämförelser med människans värld och känslor, gör träden mer levande och spännande för oss. Han förklarar att växter talar med varandra och skickar ut varnande doftämnen när de blir angripna av skadegörare, insekter och larver. När

träden nås av dessa signalsubstanser kan de förbereda sig för en hotande attack genom att aktivera sitt immunförsvar. De kan också tillverka bittra ämnen i bladen som gör de oaptitliga för larverna. Detta är enbart ett av många intressanta och ögonöppnande exemplen som Peter Wohlleben skriver om i sin bok.

Under vårpromenaden den 26 april kommer vi att titta närmare på trädens hemliga liv som kan betraktas i skogen nära dig. Vi ska prata om vänskapsbanden träden har med svampar, hur träden är dammsugare för koldioxid och att skogen fungerar som en vattenpump. Hur träden tillverkar frisk luft och varför det är så viktigt att vi är rädda om våra skogar. Det kanske blir ännu mer självklart när vi kan se träden som levande varelser som liknar oss i mångt och mycket!

Miss inte denna spännande promenad!

Vår- och sommarprogram 2017

För information och ev. ändringar, se hemsidan:
tyreso.naturskyddsforeningen.se

"Yllet" Spinn och tovningskurs

Start **Tors. 2 februari kl. 18.00-21.00**
Varannan torsdag ojämna veckor (även *inhopp!*) Plats: Kvarnhjulet, bildsal. Du får lära dig att hantera världens bästa funktionsmaterial – ull, och göra egna sittunderlag, tofflor, konstverk eller spinna eget garn. Anmäl till: **Tiina Vinter** 073-6279676. tiina.vinter68@gmail.com

Årsmöte

Måndag 20 mars kl. 18.30-21.00
Kvarnhjulet, Pluggv. 6, rum Navet. Årsmötesbestyr. Därefter kvällens gäst: **David Neveling**, ny arrendator på Uddby som bl.a. berättar om vad som händer på gården nu, framtida planer och kanske något om varför han valt att bli bonde på Uddby. **Gott fika serveras. Välkommen!** Vi är särskilt nyfikna på våra nya medlemmar! Info: solveig.dahl10@gmail.com, 070-350 11 39

Vinterekologi (7-9 år)

Söndag 26 mars kl 11.00-13.00
(se sid 6)

Klädbytdag

Lördag 1 april kl 13-15 i i Kvarnhjulet, hus B, rum Follbrinken. Ett roligt sätt att förnya garderoben. Lämna in max 5 st hela och rena plagg - dam, herr, barn.

Kontakt: AnnJeanette 0709-80 67 63.

Vi upptäcker Sörmlandsleden

Söndag 9 april kl. 13 - ca 14.30.
(se sid 6)

Grod-och paddkväll!

Torsdag 20 april kl. 20.00 Vi möts på parkeringen vid Fårdala ridskola. **Grodexpert Pär Brännström** tar oss med på grod-och paddspaning vid Kolardammarna och visar oss hur de ser ut och lever. Stövlar, fickklampa och varma kläder rekommenderas! Kul för hela familjen! Info: **Madelene Tillbom**, 070-9907963.

Lammvisning på Uddby gård

Söndag 23 april kl.11, 13 och 15
David, den nya bonden på Uddby, visar de nyfödda lammerna, som vi får klappa och berättar om djuren på gården. Visning sker vid 3 tillfällen. Fåren bjuder på ull som vi får pysslar med. Gårdskafét "Rödkullan" är öppet 11-16? Kul för hela familjen *Ingen avgift*
Kontakt: **Helena Hartzell** 070-6060162

Kommunens promenadfestival v. 16 och 17 april – 2 maj.

"Trädens hemliga liv" (se sid 3)

Onsdag 26 april kl. 18.30-20.00
Välkommen med på en vårpromenad där vi får en spännande inblick i trädens hemliga värld! Visste du att träd är kännande varelser som hör, smakar, minns, kommunicerar och samarbetar. Samling vid informationstavlan på övre parkeringen vid Alby Friluftsgård. Guide är skogsekolog Tiina Vinter. Ta gärna med lite kvällsfika om du vill. Så fikar vi hemma hos en trädfamilj.
Kontakt: tiina.vinter68@gmail.com

Fågelmorgon i Alby Lördag 13 maj kl. 8.00

Vi går på fågelkonsert i vårmorgonen genom ängar o hagar och tittar sedan om Fiskgjusen, vår näst största fågel efter örnen, matar sina ungar i boet. För den häckar i Alby! Samling vid "Naturens rum", Alby Friluftsgård. Ta gärna med lite morgonfika! Och kikare om du har. Annars får du låna. **Har du inte tidigare varit med på en Fågelmorgon, är du särskilt välkommen!**
Guide: Åke Wansölin 070-587 21 55

Telegrafberget Söndag 14 maj kl. 13 - ca 14.30. (se sid 6)

Småkryp i skogsbacken (7-9 år) Lördag 20 maj kl 11.00-13.00

Ängsslåtter Ahlstorp Lördag 12 augusti kl 10 - ca 14

Under dagen hålls det slåtterkurs. Liar och räfsor finns att låna, men ta gärna med egna om du har. Efter slåtter och hässjning bjuder vi på fika och bullar. Kul för hela familjen! **Kontakt: Jonas Hedlund, jonas.hedlund@tyreso.se, 070 169 82 19.**

Wilka träd finns i skogen? Söndag 20 augusti kl. 13 – ca 14.30. (se sid 6)

Fladdermusspaning vid Tyresö slott Lördag 26 augusti kl 20.30

Vem är vaken när solen går ned? Jo fladdermössen! För att hitta mat och inte flyga in i något träd använder de ljud som bara de kan höra. Med en fladdermusdetektor kan vi höra dem och samtidigt avslöja vilken fladdermusart som hörs. Tyresö slott med grova träd och nära till vatten är ett bra ställe! Samling vid Tyresö kyrka. Ca två timmar eller så länge man vill. Passar alla åldrar som orkar vara vakna!
Frågor ring Jonas Hedlund 070-471 16 58

Tyresöfestivalen vid Kvarnhjulet Lördag 2 september kl. 12-16

Skogs promenad hjälper.

Känner du dig deppig? Ta en promenad i skogen!

-Då blir du mer harmonisk och glad, säger Ann Dolling, forskare på Sveriges lantbruksuniversitet, SLU.

En promenad i gammal skog med höga träd är välgörande för själen. Det visar försöket som SLU gjorde med 99 personer som var långtidssjukskrivna på grund av stress- och utmattningssyndrom - Försökspersonerna blev mer harmoniska och gladare, säger Ann Dolling.

Natursnokarna

Natursnokarna är samlingsnamnet på Naturskyddsföreningens familjeverksamhet. Natursnokarna vänder sig i första hand till barn och deras familjer. Syftet är att inspirera barnen att njuta av och uppskatta naturen.

Vinterekologi (7-9 år)

Söndag 26 mars kl 11.00-13.00

Hur gör djuren för att överleva vintern? Vi leker lekar, tittar på fågel vid fågelmatningen i skogen och steker medhavd korv eller annat över öppen eld. Kikare finns att låna! Vi träffas vid Alby café kl 11. *Ingen avgift.*

Vi upptäcker Sörmlandsleden

Söndag 9 april kl. 13 - ca 14.30.

Kom och lär dig vad Sörmlandsleden är för något och hur man vet att man går på Sörmlandsleden. Nu får vi hålla ögonen öppna så vi inte går vilse. Vi avslutar vid Kolardammen. Där kan vi mata änderna och dricka eget fika. Ej barnvagn. Samling vid Ahlstorp. *Ingen avgift.*

Lammvisning på Uddby gård

Söndag 20 april kl. 11, 13 och 15

Läs mer på sid 2. *Ingen avgift.*

Telegrafberget

Söndag 14 maj kl. 13 – ca 14.30.

Vi "klättrar" upp på Telegrafberget, som är Tyresös högsta punkt. Varför heter det Telegrafberget? Ta gärna med fika som vi dricker medan vi njuter av utsikten. Samling vid Trinntorpsparkeringen. *Ingen avgift.*

Småkryp i skogsbacken (7-9 år)

Lördag 20 maj kl 11.00-13.00

Vem bor under stubbar och stenar i skogsbacken? Med lupp och insektsug går vi på upptäcktsfärd efter insekter, spindlar och andra smådjur. Vi avslutar med gemensam fika för alla som är hungriga. Insektsfångar grejer finns att låna. Vi träffas vid Alby café kl 11. *Ingen avgift.*

Tidsresa till ängsslätter vid Ahlstorp

Lördag 12 augusti kl. 11

Samlingsplats: Uddby gård
Vi flyttar oss tillbaka i tiden och får känna på hur det var att vara barn under hösslätter förr i tiden. Tillsammans åker vi hästskjuts till Ahlstorp där vi hjälper till. Där äter vi också medhavd fika innan färden går åter till Uddby gård. *Ingen avgift.* Passar hela familjen!

Vilka träd finns i skogen?

Söndag 20 augusti kl. 13 – ca 14.30.

Vi upptäcker att det finns många olika sorters träd. Men vad heter dom? Och vad har dom för hemligheter? Visste du att utan träden kan vi inte leva. Varför? Det får du veta om du kommer till Ahlstorp. Ta gärna med fika och ev. korv till grillning. *Ingen avgift.*

Natursnoksledare:

Alexandra Dybeck 070-710 27 21
zange17@hotmail.com

Gerd Askvik 073-703 95 14
gerd.askvik@gmail.com

Jonas Hedlund, 070-169 82 19
jonas.hedlund@tyreso.se

Se mer information på hemsidan!

Dyviks Lövängar

Program 2017

Du är mycket välkommen att deltaga i årets verksamhet – antingen Du vill lära Dig mer om kulturlandskapets traditionella vård och ekologi eller om Du bara vill få meningsfull och trevlig motion genom en aktiv miljövårdsinsats. Det blir nu 33 år sedan arbetsgruppen började återställa det mycket artrika och vackra lövängsområdet som i dag är naturreservat. **Samling vid redskapsboden väster om Dyviksmaren. redskap finns på plats.** Medtag arbetshandskar och oömma kläder. Arbetet på lövängarna sker på egen risk för deltagare över 18 års ålder. För yngre deltagare sker arbetet under målsmans/lärares ansvar. **Mer upplysningar: Harald Berg 08-770 70 61 eller Ulf Johansson 08-712 09 68.**

Lördag 22 april kl. 10: **Fagning**

Nedfallna kvistar och grenar räfsas ihop tillsammans med löv och annan förna till högar som bränns eller komposteras. Syftet är att underlätta slåttern, minska mossbildningen och att påverka näringsbalansen så att ängsflo- ran gynnas. Medtag förtäring och dryck.

Lördag 10 juni kl. 10: **Förslåtter**

Högvuxen vegetation (vass och högvuxna gräs) slås med lie och räfsas undan. Syftet är att gynna spädare och mer lågvuxna och konkurrenssvaga arter. En presentation av lövängarna för intresserade sker kl 10. I anslutning till lunchen kl. 12 berättar natur- och kulturvårdaren Catharina Österman om hur man transporterade och torkade hö med gamla metoder och redskap. Efter lunchen blir det en blomstervandring i området. Medtag förtäring – inklusive mycket vät-ska om det är varmt.

Lördag 22 juli kl. 9: **Slåtterkurs.**

Kl 10: Slåtter Klockan 9 ges en allmän nybörjar-introduktion om liehantering. Från klockan 10: Ängarna slås med lie och

höet räfsas ihop och forslas bort. Spelmansmusik i gammal god tradi- tion! Föreningen bjuder på tradi- tion- senlig slåtterlunch kl 12.

Lördag 5 augusti kl. 9: **Slåtter-**

kurs. Kl 10: Slåtter Instruktion klockan 9 för den som önskar veta hur man hanterar en lie. Från klockan 10: De ängspartier slås, som vi inte hann med den 22 juli. Föreningen bjuder på traditionsenlig slåtterlunch kl 12.

Lördag 2 september kl. 10:

Lövtäkt, årsmöte, höstslåtter

Efterslåtter med lie och räfsa av vis- sa högvuxna partier som djuren inte betat av. Traditionell hamling och lövtäkt av några askar och andra lövträd. Årsmötet hålles i anslutning till lunchpausen. Medtag förtäring.

Lördag 7 oktober kl. 10: **Höstarbete**

Gallring och röjning av träd, buskar och sly för att få en bättre balans mellan ljus och skugga på ängarna. Eldning av ris om vådret tillåter. Medtag förtäring och dryck. I anslut- ning till lunchen kommer föreningens räfsmakare K-G Junetoft att lotta ut en höräfsa bland de som är när- varande.

**Arbetsgruppen
Dyviks Lövängar**

EKONOMIBREV

Tyresö Naturskyddsförening, c/o Solveig Dahl, Renlavsgången 326, 135 35 TYRESÖ

Skicka din e-postadress till oss på
tyreso@naturskyddsforeningen.se
så får du påminnelse om våra aktiviteter.

Naturens rum

Missa inte ett besök i Naturens rum där du kan hälsa på räven och ugglan m fl. Välkomna!

Öppet lördagar och söndagar kl 10-16 samt vardagar, vid förfrågan i caféet. Naturens rum ligger på Alby friluftsgård.

Studie
främjandet

Våra aktiviteter
arrangeras
i samarbete med
Studiefrämjandet

Så här blir du medlem i Naturskyddsföreningen

Anmäl per telefon: 08-702 65 77, mån - tor, kl 9-11.30, 12.30-14.

E-post: medlem@naturskyddforeningen.se eller besök www.naturskyddforeningen.se

Medlemskap 295:-
eller autogiro 24 kr/mån

Familjemedlemskap 356:-
eller autogiro 30 kr/mån

**Ungdomsmedlemskap
195:-** (under 25 år)
eller autogiro 16 kr/mån

Naturskyddsföreningen
Tyresö